

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Viite: VN/21121/2024

Kysely EU:n verkkolähetysdirektiivin (2019/789) kansallisen täytäntöönpanon vaikutuksista eri toimijoiden näkökulmasta

Medialiitto kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta lausua kirjallisesti kyselystä EU:n verkkolähetysdirektiivin (2019/789) kansallisen täytäntöönpanon vaikutuksista eri toimijoiden näkökulmasta. Esitämme kunnioittavasti Medialiiton vastaukset seuraaviin kyselyyn kohtiin:

- 1. Onko 25 h §:n muutos selkeyttänyt alkuperäistä lähettämistä ja edelleen lähettämistä koskevan sääntelyn soveltamista ja onko lainmuutoksilla (25 h § ja 25 m §) ollut vaikutusta omaan toimintaan tai edustamienne tahojen toimintaan?*

Ei ole selkeyttänyt.

Verkkolähetysdirektiivin kansallisen voimaansaattamisen yhteydessä tekijänoikeuslain 25 h §:ään tehty muutos ei ole selkeyttänyt tilannetta liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnon edellyttämällä ja kannattamalla tavalla. Sääntelymuutos on sen sijaan lisännyt oikeudellista epävarmuutta. Se tulee korjata verkkolähetysdirektiivin sallimalla tavalla niin, että varmistetaan nykytilanteen säilyminen kotimaisessa televisiojaketelussa luoden osapuolille oikeusvarmuutta ja turvaten investointien jatkumisen kotimaisiin av-sisältöihin.

- 2. Palveleeko nykyinen sääntely ohjelmien tuotantojen ja lähettämisen kokonaisuutta eri osapuolet huomioon ottaen?*

Ei palvele.

Alkuperäisen lähettämisen ja edelleen lähettämisen määritelmien epäselvyydet tulee viimeistään nyt selkeyttää. Epäselvä tilanne aiheuttaa vastakkainasettelua ja luottamuspulaa eri osapuolten välillä ja vaarantaa av-sisältöjen saataville saattamisen.

3. *Sivistysvaliokunta toteaa mietinnössään (SiVM 22/2022 vp) seuraavaa: "Liikenne- ja viestintävaliokunnan lausunnossa (LiVL 41/2022 vp) sekä asiantuntijalausunnoissa on tuotu esille, että kaapeliyritykset ja taloyhtiöt tulevat vähentämään merkittävästi televisiosisällön jakelua kansalaisille, mikäli niiden nykyistä alkuperäisen lähettäjän valvonnassa ja vastuulla tapahtuvaa televisiojakelua pidetään edelleen lähettämisenä. Tämä tarkoittaa myös, että vaikka alkuperäinen lähettäjä on jo maksanut tekijöille koko Suomen osalta televisiosisältöä koskevista oikeuksista, korvauksia voitaisiin vaatia uudelleen verkkoyrityksiltä tai taloyhtiöiltä."*

3a) Onko 25 h §:n muutos selkeyttänyt alkuperäistä lähettämistä ja edelleen lähettämistä koskevan sääntelyn soveltamista kaapeliyritysten ja taloyhtiöiden toiminnassa?

Ei ole selkeyttänyt.

Oikeudellinen epävarmuus televisioyhtiöille ja muille osapuolille ei ole omiaan tukemaan nykyisenlaista laajaa maksutonta kanavatarjontaa kansalaisille. Lainsäädännöllä on kyettävä luomaan vakaa ja ennustettava toimintaympäristö.

Televisioyhtiöt ovat hankkineet oikeudet kaikille jakeluteille kattavasti koko Suomen alueelle, ja kaikille oikeudenhaltijoille on korvaukset maksettu. Alkuperäistä lähetystä toteuttaessaan lähettäjäyhtiöt voivat käyttää alihankkijoita ja hyödyntää erilaisia verkkoja. Vapaasti vastaanotettavien kanavien lähettämisenä käytetty teknologia tai jakelutapa antenni-, kaapeli- tai yhteisantenniverkoissa ei tee kotimaisten kanavien jakelusta lähtökohtaisesti edelleen lähettämistä. Verkkolähetysdirektiivi edellyttää teknologianeutraalia sääntelyä, ja olennaista täten on, että televisioyhtiöt ovat hankkineet esitysoikeudet teknologianeutraalisti koko Suomeen.

Verkkolähetysdirektiivin mukaan teknistä välittämistä ei katsota edelleen lähettämiseksi. Määrittävää alkuperäiselle lähettämisenä on myös, että oikeudenhaltijat ovat luovuttaneet lähettäjäyrityksille tarvittavat oikeudet ja oikeudenhaltijoille on korvattu käytöstä (tämä on vahvistettu myös EU-käytännössä C-138/16 - AKM, 28–30 kohta). Kuten talousvaliokunta on lausunnossaan edellyttänyt, tekijöillä ja oikeuksien käyttäjillä kuten televisioyhtiöillä tulee edelleenkin olla oikeus sopia ensisijaisesti suoraan keskenään oikeuksien käytöstä kaikissa jakelukanavissa.

Perustuslakivaliokunta on myös ottanut lausunnoissaan kantaa kaksinkertaisten korvausten perusteettomuuteen (PeVL 7/2005 vp ja PeVL 64/2014) toteamalla muun muassa seuraavaa: "Tekijän oikeus saada korvaus alkuperäisen ohjelman lähettäjäyrityksen lisäksi myös ohjelmaa jakavalta teleyritykseltä ylittää valiokunnan mielestä sen, mihin tekijällä tulee kohtuudella olla tällaisessa tilanteessa oikeus".

Verkkolähetysdirektiivi koskee vain rajat ylittävää toimintaa, ja sen tarkoitus on vain täydentää suoraa sopimista tekijöiden ja lähettäjäyhtiöiden välillä niissä tilanteissa, joissa lähettäjäyritys ei ole hankkinut tarvittavia oikeuksia toisen jäsenvaltion

alueelle. Edelleen lähettämisen konstruktion ei ole koskaan tarkoitettu syrjäyttävän suoraa sopimista ja alkuperäistä lähettämistä.

Alkuperäisen lähettämisen ja edelleen lähettämisen määritelmiä on täsmennettävä, ja tekijänoikeuslaissa tulee vahvistaa nykytila eli se, että kotimaisten vapaasti vastaanotettavien televisiokanavien jakelu antenni- kaapeli- ja yhteisantenniverkoissa on alkuperäisen lähettämisen piiriin kuuluvaa toimintaa.

Medialiitto ry

Jukka Holmberg
toimitusjohtaja

Riikka Tähtivuori
johtaja, elinkeinopolitiikka

Medialiitto on media-alan ja graafisen teollisuuden yritysten edunvalvontajärjestö. Jäsenjärjestömme ovat Aikakausmedia, Graafinen Teollisuus, RadioMedia, Suomen Kustannusyhdistys ja Uutismedian liitto. Yhdessä edustamme noin 600:aa yritystä uutismedian, aikakausmedian, kirjojen ja oppimateriaalin kustantamisen sekä painamisen, radio- ja tv-toiminnan ja jakelun alueilla. Jäsenyritykset työllistävät Suomessa suoraan noin 20 000 henkilöä, ja liiton edustamien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto on noin 3,1 miljardia euroa.